

Nasze zawodowe święta i krótki zarys historii polskiego pielęgniarstwa

Pielęgniarstwo i położnictwo to zawody szczególne. Ich przedstawiciele towarzyszą każdemu człowiekowi od chwili narodzin aż do schyłku życia. Wymagają profesjonalizmu, na który składa się doskonale przygotowanie merytoryczne i systematyczne podnoszenie kwalifikacji. Ale też jak rzadko który zawód – wymagają posiadania określonych cech charakteru, które bez względu na okoliczności pozwalają działać na rzecz ludzi chorych, niepełnosprawnych, bezbronych, wymagających pielęgnacji i wsparcia w niewyobrażalnym niekiedy cierpieniu.

8 maja to dzień, w którym położne w Polsce obchodzą swoje święto.

Dzień Położnej ustanowiono w rocznicę urodzin wielkiej postaci polskiego położnictwa, Stanisławy Leszczyńskiej. Więziona w niemieckim obozie koncentracyjnym Auschwitz II – Birkenau (jako więzień nr 41335) pracowała jako położna i przyjęła na świat ponad 3000 dzieci.

12 maja został przez Światową Organizację Zdrowia ustanowiony **Międzynarodowym Dniem Pielęgniarki**. Tego dnia we Florencji urodziła się najsłynniejsza na świecie pielęgniarka – Florence Nightingale, uważana za twórczynię nowoczesnego pielęgniarstwa, założycielka pierwszej szkoły pielęgniarskiej w 1860 roku przy szpitalu św. Tomasza w Londynie.

Pielęgniarstwo polskie ma bogatą historię. W ostatnich dwudziestu latach stało się nie tylko ważnym ogniwem w szeregu zawodów medycznych, ale także ukształtowało swoje podstawy naukowe.

W rozwoju polskiego pielęgniarstwa można wydzielić cztery okresy. Pierwszy to początki pielęgniarstwa zawodowego w Polsce (lata 1911–1918). Za pierwszą polską szkołą pielęgniarstwa uważa się otwartą 6 listopada 1911 r. w Krakowie dwuletnią prywatną Szkołę Pielęgniarek Zawodowych Panien Ekonomek pod wezwaniem Świętego Wincentego â Paulo. Podstawową rolę w tworzeniu szkoły odegrały Maria Epstein i Anna Rydlówna. Dwie absolwentki tej szkoły, Teresa Kulczyńska i Maria Wiszniewska, wysłane zostały na dwuletnie studia do Stanów Zjednoczonych dla gruntownego zapoznania się ze szkolnictwem pielęgniarskim.

Dwudziestolecie międzywojenne (lata 1919–1939) to znacznie bogatszy w wydarzenia okres drugiego rozwoju zawodu. Odzyskanie niepodległości przez Polskę w 1918 r. przyczyniło się do ożywienia ruchu zawodowego, rozwoju praktyki oraz kształcenia pielęgniarek. W roku 1921 przy pomocy Amerykańskiego Czerwonego Krzyża zostały otwarte dwie szkoły pielęgniarskie: 21 lipca w Poznaniu oraz 24 października w Warszawie. Z inicjatywy pierwszych absolwentek tych szkół 3 kwietnia 1925 r. powstało Polskie Stowarzyszenie Pielęgniarek Zawodowych, którego głównym celem było umocnienie pozycji zawodowej pielęgniarek. Ten dzień przyjmuje się za początek procesu profesjonalizacji pielęgniarstwa w Polsce. Wtedy to określono warunki, jakie powinna spełniać osoba pragnąca wykonywać zawód pielęgniarki, jak i określono wymagane kwalifikacje. W sierpniu 1925 r. na Kongresie w Helsinkach Polskie Stowarzyszenie Pielęgniarek Zawodowych zostało przyjęte do Międzynarodowej Rady Pielęgniarek.

Druga wojna światowa (lata 1939–1945) to nadzwyczaj trudny dla polskiego narodu okres.

Pielęgniarki wyróżniały się wspaniałą postawą patriotyczną, humanistyczną i zawodową, do historii przeszło bardzo wiele ich bohaterskich czynów. Mając przygotowanie medyczne wszędzie niosły pomoc ludności, opiekowały się rannymi, organizowały polowe szpitale. Był to czas wielkiej spontanicznej mobilizacji pielęgniarstwa, której wymagały specyficzne okoliczności wojenne. Ogromne rzesze pielęgniarek włączyły się do służby wojskowej, działały w ruchu oporu i w organizacjach podziemnych, niosąc pomoc rannym i chorym. Nieraz w poczuciu pełnienia patriotycznego i humanitarnego obowiązku ryzykowały życiem, wiele zginęło podczas operacji bojowych lub nie chcąc opuścić swoich podopiecznych.

Ostatni okres rozwoju polskiego pielęgniarstwa rozpoczął się po II wojnie światowej i trwa nadal. Następuje zwiększenie liczby i poziomu zawodowego pielęgniarek, zostają stopniowo uporządkowane zasady funkcjonowania pielęgniarstwa, a także kształcenia i doskonalenia zawodowego. Rozwój pielęgniarstwa jako nauki pieczętuje utworzenie wydziałów pielęgniarstwa przy akademiach medycznych w Lublinie (1969), w Katowicach (1973), w Poznaniu i Krakowie (1975) oraz we Wrocławiu (1978).

Nasze powołanie pozostaje z nami i w nas do końca naszego życia. Nie dzielimy potrzebujących na małych i dużych, biednych i bogatych, wierzących i niewierzących, żonatych i kochających inaczej. Wszystkich, których dotykają nasze dłonie, oglądają nasze oczy, nazywa jedno słowo: „pacjent”. Wśród cech określających pielęgniarkę na pierwszym miejscu wymienia się zwykle: zdolność do współczucia, troskę, dobre serce, zrozumienie potrzeb i bólu, ale nade wszystko niewymuszone postanowienie zrobienia wszystkiego, co konieczne i możliwe, by ulżyć w cierpieniu.

Nieustannie doksztalamy się i doskonalimy zawodowe umiejętności, aby sprostać oczekiwaniom pacjentów, jak i wymogom stawianym nam przez współczesną medycynę. W razie potrzeby dajemy sobie wsparcie. Pomagamy sobie prawie każdego dnia, służąc radą, dobrym słowem, pocieszeniem. W wielu przypadkach czujemy się za siebie odpowiedzialni mimo różnych temperamentów, nawyków, przyzwyczajień. Robimy dla siebie wiele: jesteśmy, trwamy, słuchamy, a w wyjątkowej sytuacji pomagamy odejść, trzymając za rękę w chwili śmierci. Czynimy to wszystko, nie mówiąc o tym zbyt wiele.

Warto mówić o zaletach i powołaniu pielęgniarki i położnej po to, by docenić wielką rolę i piękno tych zawodów. Wspólne doświadczenia osób, które odeszły do historii i które właśnie ją tworzą, składają się na łańcuch wspaniałych osiągnięć polskiego pielęgniarstwa – ważny element rozwoju polskiego społeczeństwa.